

Warunki pracy w województwie świętokrzyskim w 2017 r.

24.08.2018 r.

Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,6%.

12,7% osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia to kobiety.

↓ 93,7

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości

W województwie świętokrzyskim w jednostkach objętych badaniem warunków pracy na koniec 2017 r. zatrudnionych było 137800 osób wobec 134546 w roku poprzednim. Według stanu na 31 XII 2017 r., liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (licząc jeden raz w grupie czynnika przeważającego) zmniejszyła się w stosunku do 2017 r. o 1,6%.

Warunki pracy

W warunkach zagrażających zdrowiu zatrudnionych było 12905 osób, co stanowiło 9,4% zatrudnionych w przebadanych zakładach. Spośród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia 12,7% stanowiły kobiety i było ich o 19,3% mniej w porównaniu z 2016 r.

Tablica 1. Zbiorowość objęta badaniem oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia w 2017 r.

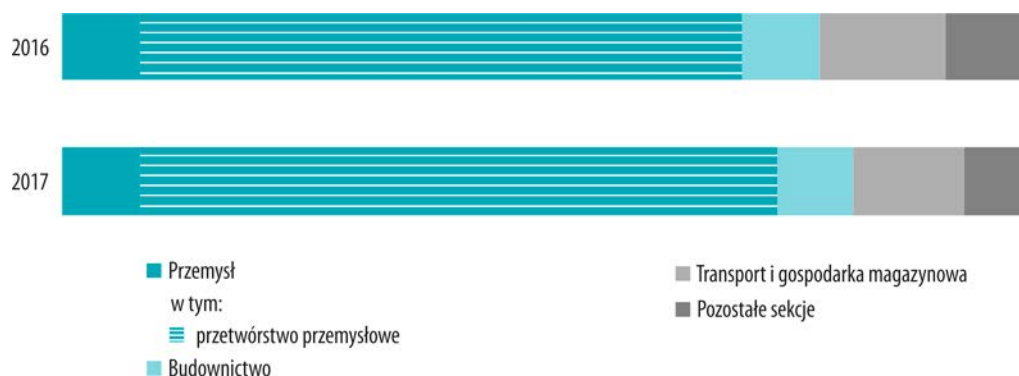
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Liczba osób w zakładach			Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	
	objętych badaniem	w których zagrożenia		ogółem	w tym kobiety
		nie wystąpiły	wystąpiły		
Ogółem	137800	86167	51633	12905	1636
sektor publiczny	31629	19617	12012	2743	526
sektor prywatny	106171	66550	39621	10162	1110

W sektorze publicznym na koniec 2017 r. zatrudnionych w warunkach zagrożenia było 2743 osoby. Ich liczba zmniejszyła się o 13,7% w porównaniu z 2016 r. Natomiast w sektorze prywatnym w warunkach zagrożenia pracowało 10162 osoby, tj. o 2,2% więcej niż w 2016 r. Ponadto sektor prywatny skupiał większy odsetek zatrudnionych w warunkach zagrażających zdrowiu niż przed rokiem (78,7% wobec 75,8%).

Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w sekcjach związanych z przemysłem. Zatrudnieni w tych sekcjach stanowili w 2017 r. 73,9% ogółu, tj. o 3,7 p.proc. więcej niż przed rokiem. W dalszej kolejności uplasował się transport i gospodarka magazynowa oraz budownictwo. Na wymienione sekcje przypadało w 2017 r. 93,1% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrażających zdrowiu (w 2016 r. – 91,2%).

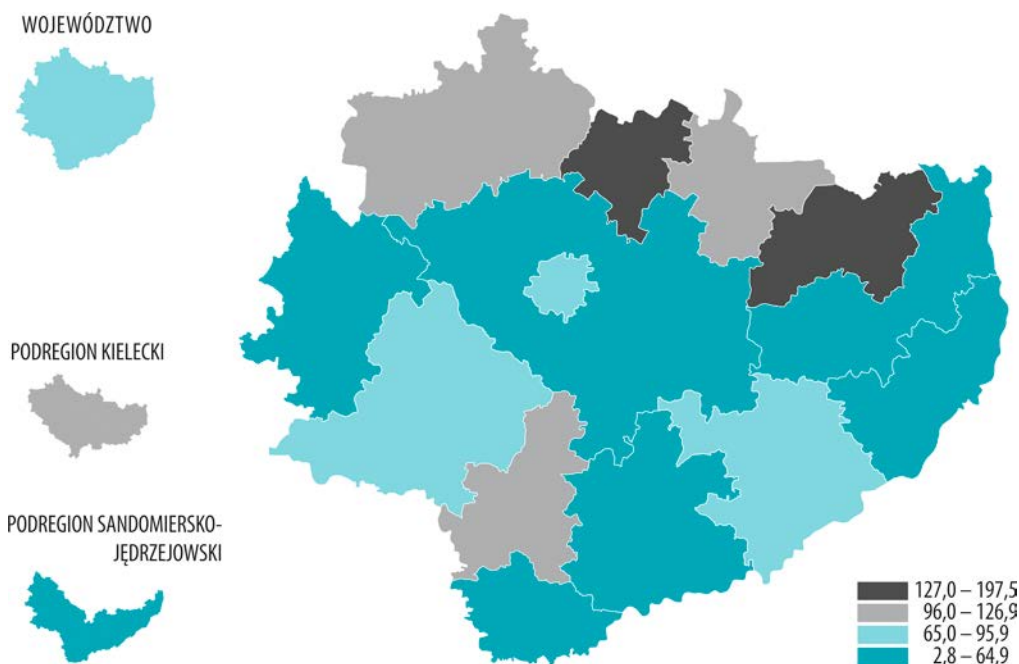
Wykres 1. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD

Analizując zagrożenie dla zdrowia mierzone wskaźnikiem „liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem” można stwierdzić, że największe zagrożenie dla zdrowia w pracy na koniec 2017 r. wystąpiło m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej – 173,1 (w 2016 r. – 201,9), w przemyśle – 136,3 (w 2016 r. – 135,1), w tym w przetwórstwie przemysłowym 141,4 (w 2016 r. – 139,5), a także w budownictwie 109,0 (w 2016 r. – 115,2). Z kolei stosunkowo mało zagrożeń niósła praca w edukacji (1,1) i handlu; naprawie pojazdów samochodowych (13,9).

Przestrzenne rozmieszczenie zagrożeń stanowisk pracy oraz stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia wiąże się z infrastrukturą i stopniem koncentracji zakładów pracy o określonych rodzajach działalności. W podregionie kieleckim na koniec 2017 r. liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 10667 osób i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,5%. Natomiast w podregionie sandomiersko-jędrzejowskim liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 2238 osób, tj. o 2,4% więcej niż przed rokiem. Na koniec 2017 r. największy odsetek osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia, odnotowano, podobnie jak i przed rokiem, w m. Kielce (30,5%) oraz w powiatach: ostrowieckim (15,6%), skarżyskim (14,4%), i starachowickim (11,1%). W analizowanym okresie największe zagrożenie dla zdrowia w pracy mierzone wskaźnikiem „liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem” odnotowano w powiatach: skarżyskim (197,5), ostrowieckim (183,2), koneckim (116,3) i starachowickim (98,2). Z kolei najbezpieczniej mogli wykonywać pracę zatrudnieni w powiatach: kazimierskim (2,8), buskim (21,7) i opatowskim (25,2).

Wykres 2. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem według podregionów i powiatów w 2017 r.

Podstawą działań profilaktycznych w dziedzinie poprawy warunków pracy jest prawidłowa ocena głównych grup zagrożeń, tj. związanych ze środowiskiem pracy, z jej uciążliwością oraz z czynnikami mechanicznymi. W obrębie każdej grupy działa szereg czynników szkodliwych, które rzadko występują jednostkowo. Najczęściej pracownik poddany jest jednocześnie wpływowi kilku z nich, stąd suma tych czynników (tzw. osobozagrożenia) jest większa niż liczba pracowników.

Tablica 2. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
	w osobach			
Ogółem	12905	8679	2909	1317
w tym kobiety	1636	1133	428	75
sektor publiczny	2743	902	1636	205
sektor prywatny	10162	7777	1273	1112

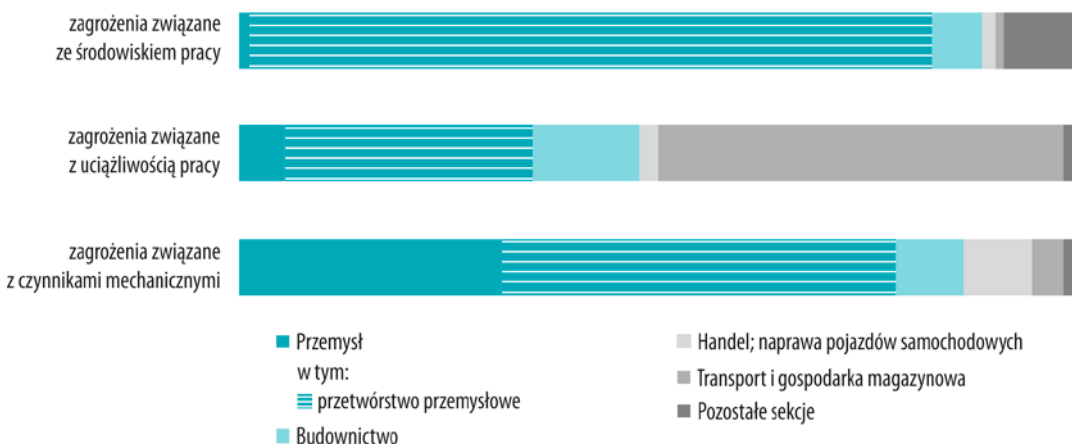
W końcu 2017 r. wśród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia 67,3% osób narażonych było na szkodliwość czynników związanych ze **środowiskiem pracy** (8679 osób), co świadczy o utrzymaniu się w naszym województwie wysokiego poziomu tej grupy zagrożeń. Najczęściej stanowiły je:

- ✓ hałas – 63,5% osobozagrożeń (w 2016 r. – 66,9%),
- ✓ pyły przemysłowe – 14,0% osobozagrożeń (w 2016 r. – 8,9%),
- ✓ mikroklimat gorący – 4,9% osobozagrożeń (w 2016 r. – 5,0%),
- ✓ wibracje – 3,8% osobozagrożeń (w 2016 r. – 3,4%),
- ✓ substancje chemiczne – 3,7% osobozagrożeń (w 2016 r. – 2,9%).

Ponad 89% osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych ze środowiskiem pracy pracowało w sektorze prywatnym. Analogicznie jak w latach poprzednich, w analizowanej grupie zagrożeń dominował przemysł (86,4%), przy czym 80,9% stanowiło przetwórstwo przemysłowe, a następnie budownictwo (5,9%) oraz opieka zdrowotna i opieka społeczna (3,9%). Wskaźnik zagrożeń liczony na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości wyniósł 63,0 wobec 63,8 rok wcześniej. Negatywnym procesem było zmniejszenie w stosunku do poprzedniego roku przewagi likwidacji lub ograniczenia czynników szkodliwych (6292 osobozagrożeń) nad nowo powstałymi lub nowo ujawnionymi (3698). W 2016 r. wielkości te kształtowały się odpowiednio: 5151 osobozagrożeń wobec 1637.

Najwięcej osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia narażonych było na czynniki związane ze środowiskiem pracy – 67,3%.

Wykres 3. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń i sekcji PKD w 2017 r.

W warunkach zagrożenia związanych z **uciążliwością pracy** pracowało 2909 osób, tj. o 9,0% mniej niż w 2016 r. Stanowiły one 22,5% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia, czyli o 1,9 p. proc. mniej niż w 2016 r. Większość zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy (56,2%) stanowiły osoby pracujące w sektorze publicznym (w 2016 r. – 54,4%). W analizowanej grupie zagrożeń dominowały: transport i gospodarka magazynowa (47,8% ogółu zatrudnionych) oraz przemysł (34,7%). Wskaźnik zagrożeń liczony na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości wyniósł 21,1 wobec 23,8 rok wcześniej. W 2017 r. zlikwidowano lub ograniczono 1010 osobozagrożeń związanych z uciążliwością pracy, równocześnie stwierdzono 408 nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrożeń (w 2016 r. odpowiednio: 491 i 292).

Najmniej osób wykonywało pracę w warunkach zagrożenia związaną z **czynnikami mechanicznymi**. Na stanowiskach pracy, na których występowały zagrożenia związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, na koniec 2017 r. zatrudnionych było 1317 osób, tj. 10,2% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (taki sam udział jak przed rokiem). Liczba tych osób zmniejszyła się o 1,8% w porównaniu z 2016 r. Z ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z czynnikami mechanicznymi 84,4% pracowało w sektorze prywatnym. Również w tej grupie zagrożeń dominował przemysł (77,8% ogółu zatrudnionych). Wskaźnik zagrożeń liczony na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości wyniósł 9,6 wobec 10,0 rok wcześniej. W analizowanym okresie zlikwidowano lub ograniczono 491 osobozagrożeń wynikających z czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, równocześnie stwierdzono 336 nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrożeń (w 2016 r. odpowiednio: 280 i 69).

Ujawnienie większej liczby nowych osobozagrażeń w większości wskazanych kategorii pracy w warunkach zagrożenia świadczy o negatywnych procesach zachodzących w dziedzinie warunków pracy.

Tablica 3. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
	na 1000 zatrudnionych			
Ogółem	93,7	63,0	21,1	9,6
w tym kobiety	11,9	8,2	3,1	0,5
sektor publiczny	86,7	28,5	51,7	6,5
sektor prywatny	95,7	73,2	12,0	10,5

Ocena i eliminacja ryzyka zawodowego

Podczas badania warunków pracy zbierane są również informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z **oceną ryzyka zawodowego**. W 2017 r. taką ocenę przeprowadzono dla 26619 stanowisk pracy, na których pracowało 38665 osób (w 2016 r. odpowiednio dla: 27558 stanowisk i 41333 osoby). Wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe na 15128 stanowiskach pracy, co stanowiło o 3,6% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Pracowało na nich 23396 osób. Najczęściej stosowaną profilaktyką była ochrona indywidualna, którą odnotowano na 9889 stanowiskach dla 15890 osób pracujących.

Ocenę ryzyka zawodowego przeprowadzono dla 26619 stanowisk pracy.

Z uprawnień pracowniczych wynikających z określonych warunków pracy korzystało odpowiednio – według stanu w końcu lipca 2017 r. i 2016 r.:

- ✓ z napojów – 36582 i 41368 osób,
- ✓ z dodatków pieniężnych – 10757 i 10602 osoby,
- ✓ z posiłków profilaktycznych – 9412 i 11494 osoby,
- ✓ z innych środków odżywczych - 1372 i 1774 osoby,
- ✓ z dodatkowych urlopów 1067 i 1228 osób,
- ✓ ze skróconego czasu pracy – 458 i 648 osób,
- ✓ z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – 422 i 314 osób.

Najbardziej rozpowszechnionym rodzajem świadczeń były napoje oraz dodatki pieniężne.

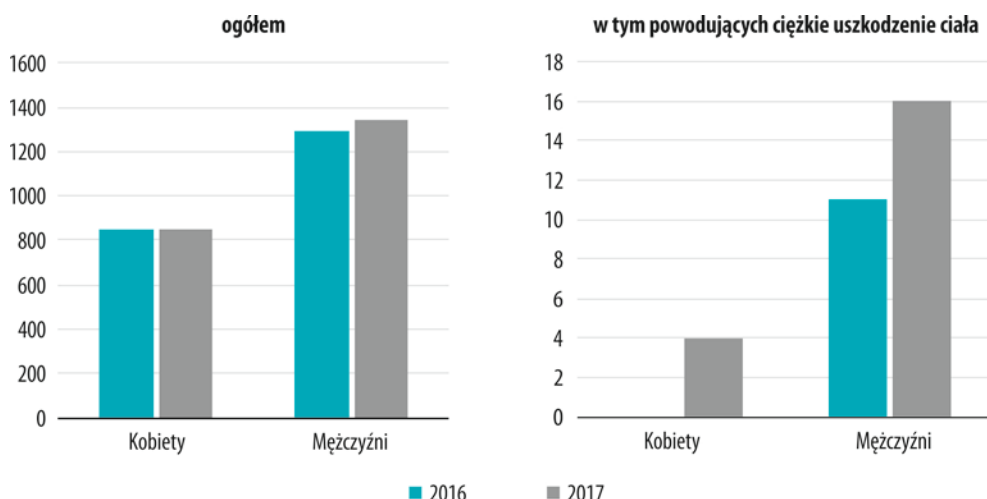
Wypadki przy pracy

W 2017 r. na terenie województwa świętokrzyskiego poszkodowanych w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy zostało 2190 osób (było to o 2,2% więcej w porównaniu z 2016 r.). Wśród wszystkich poszkodowanych śmierć poniosło 8 osób, ciężkim uszkodzeniom ciała uległo 20 osób, a 2162 odniosło lżejsze obrażenia (przed rokiem odpowiednio: 9, 11, 2122). Większość poszkodowanych zatrudniona była w sektorze prywatnym (62,6% w 2017 r. wobec 63,2% w 2016 r.).

Kobiety stanowiły 38,6% ogółu poszkodowanych (846 osób), tj. o 1,0 p. proc. mniej niż przed rokiem (849 osób). Wśród ogółu poszkodowanych kobiet – śmierć poniosła 1, ciężkim obrażeniem uległy 4, a 841 doznało lżejszych uszkodzeń ciała.

Spośród poszkodowanych mężczyzn, 7 zmarło, 16 doznało ciężkich obrażeń, a 1321 lżejszych uszkodzeń ciała.

Wykres 4. Poszkodowani w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy według płci oraz skutków wypadków

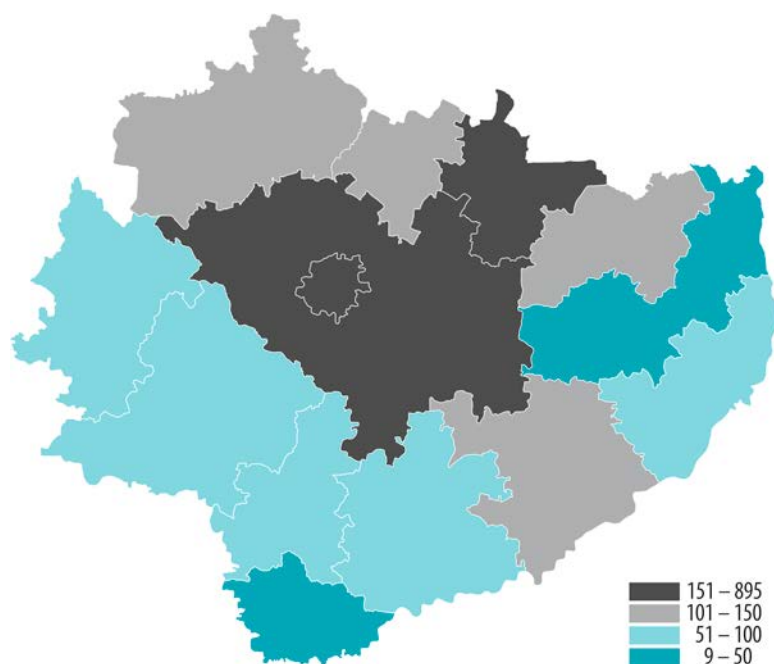

Najwięcej poszkodowanych osób odnotowano w jednostkach zakwalifikowanych do sekcji:

- ✓ przetwórstwo przemysłowe – 743 osoby (w 2016 roku 724 osoby),
- ✓ opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 421 osoby (429 osób),
- ✓ handel; naprawa pojazdów samochodowych – 240 osób (270 osób),
- ✓ budownictwo - 140 osób (112 osób).

Przestrzenny rozkład poszkodowanych w województwie zdeterminowany jest warunkami pracy w poszczególnych jednostkach terytorialnych. Zdecydowaną większość (76,9%) poszkodowanych grupował podregion kielecki, w którym zatrudnionych było 82,7% pracowników województwa w warunkach zagrożenia. Co więcej przewaga podregionu kieleckiego spadła w porównaniu z 2016 r., kiedy to odnotowano 77,8% poszkodowanych i 83,3% zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie.

Wykres 5. Poszkodowani w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy według powiatów w 2017 r.

Najwyższe wskaźniki poszkodowanych utrzymały się w powiatach:

- ✓ grodzkim (m. Kielce) – 40,9% ogółu poszkodowanych (w 2016 r. – 39,4%),
- ✓ kieleckim – 9,3% (11,4%),

Najwięcej poszkodowanych osób odnotowano w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

- ✓ starachowickim – 8,2% (10,6%),
- ✓ ostrowieckim – 6,7% (6,3%).

W 2017 r. większość osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, tj. 65,0% stanowili pracownicy zatrudnieni na czas nieokreślony wobec 66,0% w 2016 r., w tym w pełnym wymiarze czasu pracy – 63,3% (w 2016 r. 63,6%). Odsetek poszkodowanych zatrudnionych na czas określony wyniósł 32,9% wobec 32,7% przed rokiem, w tym w pełnym wymiarze czasu pracy – 31,9% wobec 31,7%.

Z wybranych grup zawodów najwięcej ofiar wypadków stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, których odsetek sięgał 28,8% ogółu poszkodowanych (w 2016 r. 28,1%).

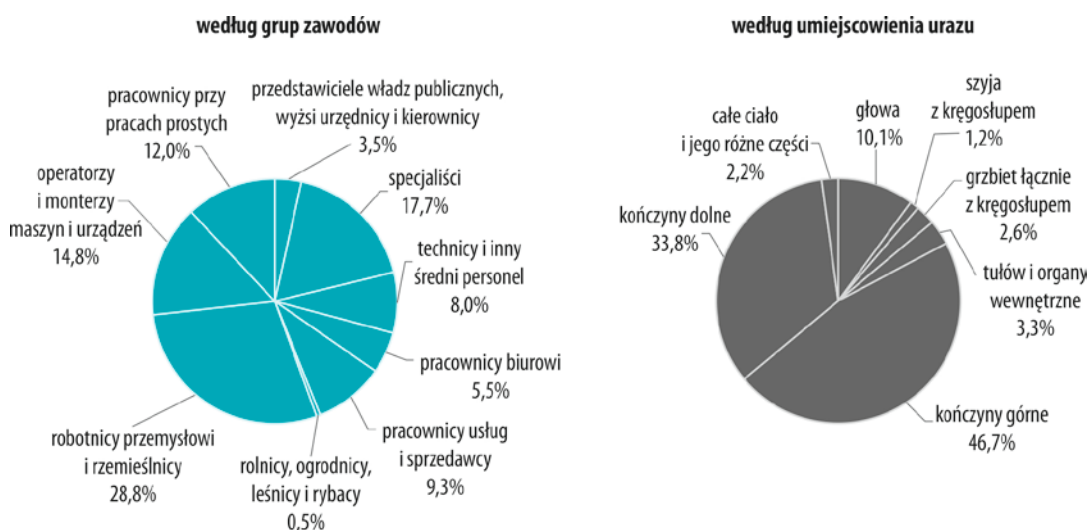
Głównymi wydarzeniami powodującymi uraz poszkodowanego były: zderzenia z/uderzenia w nieruchomy obiekt (28,5% poszkodowanych w 2017 r. wobec 24,2% przed rokiem), kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym (22,0% wobec 20,1%), obciążenie fizyczne lub psychiczne (18,2% wobec 13,4%) i uderzenie przez obiekt w ruchu (18,0% wobec 18,6%).

Wśród wydarzeń będących odchyleniem od stanu normalnego (tzn. wydarzeń niezgodnych z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołały wypadek) głównie odnotowano: poślizgnięcie, potknięcie się i upadek poszkodowanego, którym uległo 30,3% ogółu poszkodowanych (w 2016 r. – 29,2%).

Podobnie, jak przed rokiem przyczynami największej liczby wypadków było nieprawidłowe zachowanie się pracownika (61,9% przyczyn w omawianym roku i 61,4% w 2016 r.) oraz brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym przez pracownika (odpowiednio: 7,8% oraz 8,5%).

Liczba dni niezdolności do pracy wyniosła 82572 i była o 19,048 dni niższa niż w 2016 r. Na 1 poszkodowanego (z wyłączeniem osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) przypadało ok. 37,8 dni niezdolności do pracy wobec 47,6 w 2016 r.

Wykres 6. Poszkodowani w wypadkach przy pracy i traktowani na równi z wypadkami przy pracy w 2017 r.

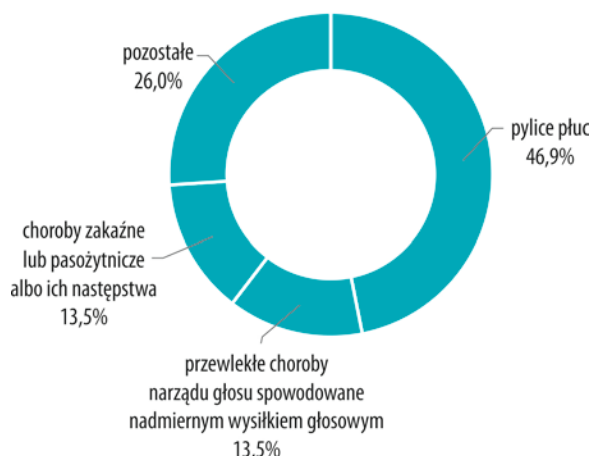

Choroby zawodowe

Istotnym zjawiskiem wiążącym się z warunkami pracy jest zapadalność na choroby zawodowe, które definiowane są jako patologia wywołana czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

W 2017 r. w województwie świętokrzyskim zarejestrowano 96 przypadków chorób zawodowych (o 24 przypadki więcej w porównaniu z 2016 r.).

Wykres 7. Choroby zawodowe według przyczyn

Najczęściej zarejestrowaną chorobą zawodową jest pylica płuc (46,9%).

Najczęściej rejestrowano pylice płuc (46,9%), na kolejnym miejscu wystąpiły przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (po 13,5% ogółu zarejestrowanych chorób zawodowych).

Świadczenia

Badanie warunków pracy dostarcza także informacji o świadczeniach wypłaconych z tytułu pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w badanej zbiorowości.

W 2017 r. wypłacono 736 świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych na łączną kwotę 3009,3 tys. zł, tj. mniej niż w 2016 r. o 0,9% w liczbie świadczeń oraz o 7,9% w kwocie. Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy stanowiły 96,6% ogółu, a przeznaczono na nie 91,6% wypłaconej kwoty. Średni koszt na jedno świadczenie wyniósł 4088,70 zł, w tym z tytułu wypadków – 3879,00 zł (w roku ubiegłym odpowiednio: 4397,70 zł i 4356,40 zł).

Najwięcej świadczeń wypłacono w jednostkach przetwórstwa przemysłowego (349), przy czym średni koszt świadczenia wyniósł 3863,00 zł. Wysokie odszkodowania wypłacono w edukacji – 6850,00 zł i w administrowaniu i działalności wspierającej – średnio 6733,30 zł. Najniższe odszkodowania pobrali pracownicy z sekcji informacja i komunikacja – średnio 2016,70 zł.

Uwagi metodyczne

Podstawę opracowania stanowi sprawozdawczość o warunkach pracy, a także o wypadkach przy pracy, wprowadzona rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2017 r. (Dz. U. poz. 1426) ze zmianami.

Badanie warunków pracy realizowane jest z częstotliwością roczną, na formularzu Z-10 (Sprawozdanie o warunkach pracy), na grupie podmiotów gospodarki narodowej zatrudniających powyżej 9 osób. Badanie to dostarcza informacji o zatrudnionych w warunkach zagrożenia, działaniach profilaktycznych związanych z oceną ryzyka zawodowego, świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych, odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Samo pojęcie warunków pracy rozumiane jest szerzej i obejmuje m.in. choroby zawodowe oraz wypadki przy pracy. Źródłem informacji o chorobach zawodowych są dane gromadzone przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi i w Centralnym Rejestrze Chorób Zawodowych. Z kolei dane o wypadkach przy pracy pozyskiwane są ze statystycznej karty wypadku (Z-KW). Badaniem tym objęte są wszystkie podmioty gospodarki narodowej. W jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, dane dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Informację sygnałną opracowano na podstawie danych nieostatecznych i w związku z tym, niektóre dane mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

Opracowanie merytoryczne:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Rafał Młynik
Tel: 41 249 96 27
e-mail: r.mlynik@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Informatorium Statystyczne
Tel: 41 249 96 23
41 249 96 24
e-mail: i.boksa-nowak@stat.gov.pl
m.szczepanek@stat.gov.pl

Współpraca z mediami:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Aneta Królik
tel.: 41 249 96 22
e-mail: a.krolik@stat.gov.pl

 www.kielce.stat.gov.pl

 @Kielce_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Warunki pracy w 2017 r. - publikacja roczna](#)
[Warunki pracy w 2017 roku - informacja sygnałna GUS](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Warunki pracy](#)
[Pracownicy zatrudnieni w warunkach zagrożenia](#)
[Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy](#)
[Zagrożenia związane z uciążliwością pracy](#)
[Zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi](#)
[Ocena ryzyka zawodowego](#)
[Wypadek przy pracy](#)
[Wypadek przy pracy ciężki](#)
[Wypadek przy pracy śmiertelny](#)